

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор _____ С.В. Іванов
(підпис)

« ___ » _____ 20 р.

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять

для студентів напряму підготовки

6.030509 «Облік і аудит»

денної та заочної форм навчання

Всі цитати, цифровий та фактичний матеріал, бібліографічні відомості перевірені. Написання одиниць відповідає стандартам

Підпис(и) автора(ів) _____
«17» грудня 2013р.

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
обліку і аудиту
Протокол №8
від 09.12.2013 р.

Реєстраційний номер
електронних методичних
рекомендацій у НМВ 49.44–18.12.2013

Державний контроль і ревізія [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форм навч. / уклад. Т.Ю. Редзюк, С.Ю. Скоморохова, В.В. Бевз. – К. : НУХТ, 2013. – 56 с.

Рецензент: **Н.І. Беренда**, канд. екон. наук

Укладачі: **Т.Ю. Редзюк**
С.Ю. Скоморохова
В.В. Бевз

Відповідальний за випуск **Л.М.Чернелевський**, канд. екон. наук, проф.

Подано в авторській редакції

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Становлення ринкової економіки в Україні, поява нових господарських структур різних форм власності, розвиток міжнародних економічних зв'язків зумовлюють необхідність удосконалення обліку і контролю як складових частин економічної інформації, необхідної для управління на всіх рівнях.

Управління будь-яким підприємством вимагає систематичної інформації про здійснювані господарські процеси, їх характер і обсяг, про наявність матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, їх використання, про фінансові результати діяльності. Основним джерелом такої інформації є дані поточного бухгалтерського обліку, які систематизуються у звітність.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Державний контроль і ревізія» є законність здійснення процесу господарської діяльності, а також економія з використання господарських засобів у цьому процесі.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Державний контроль і ревізія» є однією з основних профільних облікових дисциплін для підготовки спеціалістів за фаховим спрямуванням «Облік і аудит». Вона логічно продовжує курси «Бухгалтерський облік» та «Фінансовий облік І», «Фінансовий облік II», «Судово-бухгалтерська експертиза».

Курс «Державний контроль і ревізія» є основним в системі вивчення таких дисциплін як: «Податковий облік», «Організація обліку»,

Знання, отримані з курсу, студенти використовують при написанні розділу дипломної роботи тощо.

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування базових знань відносно предмета державного контролю і ревізії, його об'єктів, прийомів і елементів методу державного контролю.

Завдання дисципліни «Державний контроль і ревізія» пов'язані з практичною реалізацією мети курсу. Головними завданнями є:

вивчення теоретичних основ і методології контролю і ревізії на підприємстві, загальних принципів організації контролю та вимог, що ставляться до обліку;

вивчення суб'єктів господарського контролю;

вивчення специфічних методів фактичного й документального контролю;

вивчення послідовності здійснення контролю ресурсів;

систематизація виявлених порушень, складання відповідних розділів акта ревізії.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- знати: поняття контролю, здійснення контролю та ревізії, структуру ревізійного апарату України, становлення та функціонування Державної податкової інспекції, функції, права та обов'язки. Діяльність та управління контрольно-ревізійними відділами на місцях.

- уміти: об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві; здійснювати аналіз фінансового стану діяльності господарюючих суб'єктів, розуміти тенденції та суть розвитку контрольно-ревізійного апарату; орієнтуватися у сфері нормативно правових актів з їх постійними змінами та доповненнями.

Студент повинен мати навички:

- здійснення первинного контролю щодо оформлення облікових документів;

- складання робочого плану проведення ревізій;

- виявлення та виправлення помилок в обліку;

- перевірки правомірності здійснення і правильності відображення в обліку

- господарських операцій, викладених у навчальному матеріалі;

- відображення в журналі ревізора виявлених фактів порушень;

- складання відповідних розділів акта ревізій.

Основна мета методичних рекомендації – допомогти студентам розібратися в питання державного контролю і ревізії; надати їм необхідних теоретичних та практичних навичок; навчити їх інтерпретування фактичного матеріалу, об'єктивного оцінювання визначених результатів.

Методичні рекомендації складаються з тем, що охоплюють програму дисципліни. Кожна тема містить: план проведення заняття, практичні завдання, тестові завдання, контрольні запитання.

ТЕМА 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Мета заняття – засвоїти основні положення, види, форми та методичні прийоми контролю.

1.1. План проведення заняття

1. Поняття, сутність, значення та завдання контролю.
2. Класифікація видів та форм контролю.
3. Основні суб'єкти контролю та їх функції.
4. Відповідальність платників податків за порушення податкових законів.
5. Методичні прийоми і способи контролю.
6. Права, обов'язки і відповідальність працівників контролюючих органів.
7. Послідовність ревізійного процесу, його планування й процедури здійснення.

1.2. Практичні завдання

Вправа 1.

Необхідно пов'язати назву принципу з його визначенням.

Дані для виконання:

Принципи: всеосяжність, дієвість, економічність, науковість.

Визначення:

1. Передбачає активний вплив суб'єктів контролю на об'єкти шляхом прийняття ефективних управлінських рішень з усуненням виявлених недоліків, профілактики і попередження їх у подальшій діяльності.

2. Передбачає здійснення контролю з найменшими витратами, мінімальною кількістю працівників, що володіють спеціальними знаннями і методами контрольної роботи.

3. Полягає в застосуванні останніх досягнень науки і техніки, передового досвіду в процесі здійснення контролю. Тому контрольний процес у сучасних умовах має проводитися висококваліфікованими фахівцями, що мають, як правило, професійну підготовку і спеціальний дозвіл (ліцензію) на проведення окремих видів контролю.

4. Полягає в поширенні контролю на всі сфери громадського життя і на весь господарський механізм.

Вправа 2.

Необхідно пов'язати поняття з їхнім визначенням.

Дані для виконання:

Поняття: попередній контроль, поточний контроль, наступний контроль.

Визначення:

1. Є найбільш повним і глибоким підходом до вивчення виробничої і фінансової діяльності підприємства. Охоплює перевірку правильності та законності проведених господарських операцій на підприємствах, виявляє порушення і зловживання, а також дає можливість розробити заходи щодо усунення недоліків і попередження їх у майбутньому.

2. Полягає в тому, що господарська дія перед її здійсненням підлягає спочатку оцінці з погляду її доцільності, законності й ефективності.

3. Застосовується у процесі здійснення господарських операцій як працівниками облікових служб, так й іншими працівниками підприємства; проводиться в умовах широкої гласності з залученням усього трудового колективу.

Вправа 3.

Необхідно пов'язати поняття з їх визначенням.

Дані для виконання

Поняття: державний контроль, відомчий контроль, аудиторський контроль, внутрішньогосподарський контроль. Визначення:

1. Контроль, що здійснюється незалежними спеціалізованими аудиторськими фірмами за діяльністю підприємств усіх форм власності.

2. Контроль, що здійснюється міністерствами, комітетами й іншими органами державного управління за діяльністю підвідомчих їм підприємств, організацій і установ.

3. Контроль, що здійснюється на підприємствах, в організаціях і фірмах їх керівниками і фахівцями, а також штатними контролерами – ревізорами.

4. Контроль, що здійснюють вищі органи законодавчої і виконавчої влади, а також державні органи управління і спеціалізованого контролю.

1.3. Тестові завдання

Відповісти на тестові питання

1. Сутність контролю полягає:

а) у перевірці суб'єктом управління виконання вказівок, що стосуються регулювання стану об'єкта управління;

б) у плануванні майбутніх дій господарського суб'єкта;

в) у порівнянні фактичних показників і виявлення відхилень, що виникли;

г) в аналізі показників внутрішньої звітності.

2. Ревізія – це:

а) документальний контроль фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації, дотримання ними законодавства з фінансових питань, достовірності обліку й звітності;

б) перевірка фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємницької діяльності щодо сплати податків і зборів у бюджети і державні цільові фонди

в) дослідження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності;

г) перевірка документів щодо розрахунків і законності ведення господарських операцій з контрагентом суб'єкта підприємництва, що перевіряється.

3. Господарський контроль охоплює:

а) матеріальне виробництво;

- б) невиробничу сферу;
- в) матеріальне виробництво й невиробничу сферу;
- г) окремі стадії матеріального виробництва і невиробничої сфери.

4. Перевірка – це:

а) перевірка фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємницької діяльності щодо сплати податків і зборів у бюджети і державні цільові фонди;

б) перевірка документів щодо розрахунків і законності ведення господарських операцій з контрагентом суб'єкта підприємництва, що перевіряється;

в) дослідження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності;

г) документальний контроль фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації, дотримання ними законодавства з фінансових питань, достовірності обліку й звітності.

5. Спосіб контролю, що полягає у встановленні достовірності фактів здійснення певних господарських операцій – це:

а) перевірка (обстеження);

б) ревізія;

в) слідство;

г) службове розслідування.

6. Перевірка об'єктів шляхом огляду, обмірювання, зважування або перерахування проводиться під час:

а) слідства (розслідування);

б) інвентаризації;

в) службового розслідування;

г) ревізії.

7. Об'єкти контролю – це:

а) явища і процеси господарського життя;

б) господарюючі суб'єкти;

в) результати діяльності господарського суб'єкта;

г) фінансові результати.

8. Ревізія відрізняється від аудиту тим, що:

а) ревізія здійснюється на договірних засадах між ревізором і керівником підприємства, а аудит – за планом роботи аудиторської фірми без узгодження з керівником підприємства;

б) аудит проводиться після завершення господарських операцій, ревізія – на будь-якому етапі господарської діяльності підприємства;

в) аудит може проводитись за вимогою органів дізнання і попереднього слідства, а в ревізії цього не передбачено;

г) ревізія – це форма державного господарського контролю, а аудит – незалежна форма господарського контролю.

9. Ревізія призначена:

а) допомогти підприємству вести бухгалтерський облік;

б) виявити протизаконні дії посадових осіб;

- в) захистити фінансові інтереси підприємства, що перевіряється;
- г) виявити майно підприємства, що утратило свою якість або перебуває поза обліком

1.4. Контрольні запитання

1. Сутність контролю як функції управління.
2. Основні завдання фінансово-господарського контролю.
3. Функції фінансово-господарського контролю.
4. Характеристика попереднього, поточного (оперативного) і наступного (ретроспективного) контролю.
5. Органи державного контролю і їх характеристика.
6. Спеціалізовані органи державного контролю.
7. Муніципальний контроль і його характеристика.
8. Незалежний контроль і його характеристика.
9. Контроль власника.
10. Контроль за формами здійснення.
11. Ревізія як форма економічного контролю.
12. Характеристика предмета контролю.
13. Об'єкти контролю.
14. Метод і методичні прийоми фінансово-господарського контролю.

Література [1,2,5,9, 10,11, 17]

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

Мета заняття - засвоїти завдання і функції контролю, види, форми господарського контролю.

2.1. План проведення заняття

1. Суть, завдання і функції контролю
2. Форми і види господарського контролю.
3. Зміст фінансово-господарського контролю, його цілі, організація роботи, її стан і перспективи розвитку в умовах різних форм власності.

2.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно привести основні стадії, з яких складається процес ревізії; розташувати в логічній послідовності процедури проведення ревізії.

Дані для виконання Процедури проведення ревізії:

1. Оцінка і первинне ознайомлення з системою обліку;
2. Узагальнення результатів ревізії і складання акта ревізії;
3. Вивчення характеру діяльності об'єкта перевірки;
4. Перевірка операцій і правильності складання документів;
5. Призначення відповідальних осіб;
6. Підготовка до проведення перевірки;
7. Первинний огляд.

Вправа 2

Необхідно проаналізувати і зробити висновки, чи всі дії зроблені головним бухгалтером, щоб упевнитися в законності проведення ревізії і повноважених осіб, що перевіряють.

Дані для виконання:

На ВАТ «Рубін» прибула ревізійна комісія. Голови правління в цей момент на місці не було. Головний бухгалтер здивувався візитові, тому що протягом кварталу підприємство вже перевірялося фінансовою інспекцією і міністерством доходів і зборів. У ході цих ревізій (перевірок) не було виявлено порушень і зловживань. Маючи певний досвід, головний бухгалтер перевіряв особисті службові посвідчення, довідався про характер перевірки (планова або позапланова) і негайно подзвонив в орган, що направив контролерів для перевірки їх повноважень.

Вправа 3

Необхідно з нижче наведеного списку матеріалів ревізії вибрати ті, котрі повинні входити в акт ревізії підприємства, навести їх характеристику.

Дані для виконання:

1. Пропозиції ревізора.
2. Інвентаризаційні відомості.
3. Висновки ревізора.
4. Схеми експериментів.
5. Основна частина.
6. Висновок за фактами заперечень посадових і матеріально відповідальних осіб.
7. Додатки до акту ревізії.
8. Ревізорські розрахунки.
9. Програмна частина.
10. Виписки з документів.
11. Загальна частина.
12. Письмові пояснення посадових і матеріально відповідальних осіб.
13. Однорідні описи.

Вправа 4

Необхідно прочитати приведені нижче ознаки класифікації; вибрати ті з них, за якими класифікують ревізію; привести види ревізії за відповідними ознаками.

Дані для виконання (класифікаційні ознаки):

- а) за часом проведення;
- б) за формою;
- в) за джерелами контрольних даних;
- г) за видами;
- д) за характером проведення ревізії;
- е) за способом здійснення;
- ж) за рівнем освіти фахівців;

- и) за охопленням об'єктів;
- к) залежно від органів, що проводять ревізію;
- л) за плановістю;
- м) за конкретністю;
- н) за обсягом питань;
- о) за складом фахівців.

Вправа 5

1. Скласти програму ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.

2. Підготувати проект наказу на проведення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.

3. Скласти робочий план проведення фінансового-господарської діяльності підприємства.

4. Написати вступну частину акту ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.

5. Завести журнал ревізора за формою (табл.1), наведеною нижче, записи в якому здійснюватимуться відповідно до структури акта ревізії.

Таблиця 1 – Журнал ревізора

№ пор	Документ		Операція				Зміст порушення	Сума збитку, грн	Відповідальність за порушення особи	Нормативні акти, вимоги яких порушено (вказати статтю, пункт)	Заходи щодо усунення порушень
	назва	№	дата	№	короткий зміст	Сума, грн					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Скласти програму ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства за нижченаведеною формою. Ревізований період – з 1 січня минулого року до 1 січня поточного року. Термін проведення ревізії – з 21 жовтня до 21 листопада поточного року. Для проведення ревізії призначена комісія (склад комісії сформувати самостійно). Програма ревізії наведена у таблиці 2.

Таблиця 2 – Програма ревізії господарсько-фінансової діяльності підприємства

№ пор	Розділи контрольно-ревізійної служби	Методичні прийоми контролю	Час проведення		Термін ревізії днів	Виконавці
			початок	закінчення		
1	2	3	4	5	6	7

Вправа 6

Необхідно прочитати приведенний нижче перелік об'єктів; вибрати з них ті, що належать до об'єктів ревізії; дати їх характеристику.

Дані для виконання Об'єкти контролю:

1. Наявність і рух необоротних активів, включаючи природні ресурси як частину національного багатства, що перебуває в користуванні підприємства.

2. Придбання (заготівля) засобів виробництва, необхідних для створення суспільного продукту.

3. Витрата основних засобів, тобто частина зносу в процесі створення суспільного продукту.

4. Норми праці та норми споживання.

5. Виконання трудового законодавства.

6. Наявність і рух виготовленого суспільного продукту та пов'язані з ним грошові, розрахункові та кредитні операції.

7. Джерела формування активів, їхнє цільове призначення і використання (власні і залучені джерела, фінансові результати, отримані в результаті господарювання).

8. Виконання чинних на підприємстві Статуту, інших установчих документів і внутрішніх актів.

2.3. Тестові завдання.

1. Ревізори складають проміжні акти в процесі ревізії при виявленні фактів, які:

а) не можуть бути підтверджені письмовими документами або вимагають негайного оформлення;

б) стосуються окремого розділу діяльності ревізорів;

в) підвищують доказову силу основного акта ревізії;

г) стосуються інвентаризації готівки в касі, стану складського господарства і схоронності цінностей, обстеження підприємства та його підрозділів.

2. Попереджати про проведення планової перевірки КРУ зобов'язано:

а) не пізніше чим за 5 днів;

б) не пізніше чим за 10 днів;

в) не пізніше чим за 15 днів і тільки СПД;

г) не повинні.

3. Термін проведення ревізії на підприємстві не може перевищувати:

а) 15 днів;

б) 20 днів;

в) 30 днів;

г) 60 днів.

4. Термін ревізії може бути продовжений у випадку, якщо:

а) річний сукупний дохід СПД дорівнює і перевищує 20 млн. грн.;

б) ревізія (перевірка) проводиться за дорученням правоохоронних органів;

в) за особливої складності в проведенні ревізії;

г) всі відповіді правильні.

5. З ініціативи контрольно-ревізійної служби планова ревізія проводиться:

- а) не частіше одного разу на рік;
- б) на розсуд КРУ;
- в) кожен квартал;
- г) раз у півріччя.

6. Результати ревізії оформляються:

- а) довідкою з підписом керівника ревізійної групи, керівника підприємства;
- б) актом з підписом керівника ревізійної групи і головного бухгалтера;
- в) протоколом з підписом головного бухгалтера, керівника підприємства, ревізора;
- г) актом з підписом керівника ревізійної групи, керівника і головного бухгалтера підприємства.

7. Акт ревізії повинен бути підписаний представниками підприємства не пізніше:

- а) 10 робочих днів з дня вручення;
- б) 3 робочих днів з дня вручення;
- в) 5 робочих днів з дня вручення;
- г) термін законодавчо не встановлений.

8. Ревізія проводиться за наявності:

- а) розпорядчого документа;
- б) документа, що свідчить про посадову особу ДКРС;
- в) доручення правоохоронних органів;
- г) документально зареєстрованого факту порушення закону, інструкції і

т.д.

9. Який документ складається в тих випадках, коли ревізор не згідний із запереченнями посадових осіб, які надали пояснення:

- а) акт;
- б) висновок;
- в) письмове повідомлення;
- г) скарга на рішення за матеріалами ревізії?

10. Комплексну ревізію від не комплексної можна відрізнити за:

- а) складом фахівців;
- б) обсягом ревізійних питань;
- в) характером проведення ревізії;
- г) обсягом об'єктів ревізії.

2.4. Контрольні запитання

1. Нормативно-правові документи, які регулюють діяльність державної контрольно-ревізійної служби.
2. Основні функції державної контрольно-ревізійної служби.
3. Права ревізорів.
4. Обов'язки ревізорів.
5. Відповідальність ревізорів.

6. За якими ознаками розрізняють ревізії?
7. Які Ви знаєте види ревізії і коли вони застосовуються?
8. Етапи ревізійного процесу.
9. Порядок складання плану ревізій.
10. Хто складає програму ревізії і які питання вона включає?
11. Порядок складання робочого плану ревізора (бригади ревізуючи).
12. У чому полягає суть інвентаризації?
13. Яка послідовність проведення інвентаризації?
14. Хто проводить контрольну вибірку інвентаризацію і яким документом вона оформляється?

Література [1,2,5,9, 10,11,16,17]

ТЕМА 3. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Мета завдання – дослідити шляхи виявлення порушень щодо стану збереження та використання грошових коштів.

3.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрями і джерела ревізії.
2. Методика перевірки фактичної наявності готівки та дотримання умов її збереження.
3. Санкції за порушення касової дисципліни.
4. Систематизація та узагальнення матеріалів ревізії

3.2. Практичні завдання

Вправа 1

За грудень 20_ року за даними касової книги залишок готівки становив:

02.12 – 137 грн.	09.12 – 65 грн.	19.12 – 1525 грн.
03.12 – 3525 грн.65 коп.	10.12 –298 грн.	22.12 – 925 грн.
04.12 – 2125 грн.	11.12 – 280 грн.	23.12 – 102 грн.
05.12 – 1842 грн.	12.12 –150грн.	24.12 – 230 грн.
08.12 – 532 грн.20 коп.	17.12 – 302 грн.20 коп.	25.12 – 280 грн.
	18.12 – 4252 грн.25 коп.	

Ліміт залишку готівки в касі, встановлений банком на 20_рік становить 290 грн. Терміни виплати заробітної плати погоджені з банком і встановлені 18 числа звітного місяця - аванс за першу половину місяця, 4 числа наступного місяця – зарплата за другу половину місяця.

Вправа 2

Згідно з випискою банку від 14.07.2013 р. з розрахункового рахунку було одержано 1500 грн. на виплату заробітної плати. За звітом касира ця сума була оприбуткована 16.07.2013 р., частково виплачена 18.07.2013 р., решта суми – 19.07.2013 р.

Вправа 3

Вказати які завдання програми контролю може вирішити ревізійна бригада скориставшись наступними джерелами інформації.

Вихідні дані:

1. Касова книга, звіт касира, касові прибуткові та видаткові ордера. Журнал 1р.І та відомість 1.1. головна книга (рахунок №301 і 302). Ліміт банку по касовій наявності грошей на кінець дня.

2. Виписка банку по рахунках, які обліковуються на бухгалтерському рахунку №31 (Рахунки в банку). Банківські документи (доручення, акредитиви, платіжні вимоги, тощо). Головна книга по рахунках №311, 312, 313, 314. журнал 1 розд.2 та відомість 1.2 „Баланс”.

Вправа 4

Необхідно:

Розглянути ситуації по веденню касових операцій і пояснити їх законність або допущені помилки.

Дані для виконання:

Касир організації випишує прибуткові та видаткові касові ордери в момент здійснення операцій і дані по них записує в касову книгу.

Організація веде касову книгу за встановленою формою.

Порядок ведення касової книги в організації відповідає встановленому Порядку ведення касових операцій.

Залишок готівки в касі організації на кожен день не перевищує ліміту, встановленого банком по узгодженню з керівником організації (за винятком грошей, призначених на оплату праці), протягом 3-х днів, враховуючи день отримання грошей в банку

Вправа 5

Вказати які джерела інформації та методичні прийоми контролю необхідно застосувати ревізору для виконання завдання програми ревізії щодо перевірки ведення касової книги та відповідності даних аналітичного обліку готівкових грошових коштів даним синтетичного обліку.

Вправа 6

1. Касир організації випишує прибуткові та видаткові касові ордери в момент здійснення операцій і дані по них записує в касову книгу.

2. Організація веде касову книгу за встановленою формою.

3. Порядок ведення касової книги в організації відповідає встановленому Порядку ведення касових операцій.

4. Залишок готівки в касі організації на кожен день не перевищує ліміту, встановленого банком по узгодженню з керівником організації (за винятком грошей, призначених на оплату праці), протягом 3-х днів, враховуючи день отримання грошей в банку

5. Розглянути ситуації по веденню *касових операцій* і пояснити їх законність або допущені помилки.

Вправа 7

1. Перевірити правомірність здійснення і правильність відображення в обліку господарських операцій і виробничих ситуацій, викладених у навчальному матеріалі.

2. Виявленими порушеннями чинного порядку ведення касових операцій та операцій на рахунках у банку визначити методи та прийоми виявлення порушень, зробити записи в журналі ревізора. Визначити, чи достатньо інформації з перелічених документів для встановлення фактів порушень. Доповнити недостатню інформацію.

3. Скласти розділ акта ревізії грошових коштів та необхідні до нього додатки, систематизуючи дані про виявлені порушення та недоліки з інформації, відображеної в журналі ревізора.

При проведенні ревізії каси, ревізором було виявлено наступне: залишок по касі на початок дня склав 150,00 грн. (ліміт каси згідно затвердженого установою банку повідомлення 250,00грн.). На протязі дня були проведені наступні господарські операції: надійшла готівка до каси від реалізації готової продукції в сумі 24 000,00 грн., в т.ч. ПДВ, від реалізації товарів в сумі 6 000 грн., в т.ч. ПДВ, від наданих послуг в сумі 1 200,00 грн., в т.ч. ПДВ; була видана готівка підзвітній особі для відряджень в сумі 100,00 грн., для придбання товарів в сумі 45,00грн; за об'явою була здана готівка на поточний рахунок банку в сумі 30 800,00 грн.

Необхідно:

- визначити правильність проведених господарських операцій згідно чинного законодавства України;
- визначити, які порушено нормативно-правові акти;
- визначити, до яких наслідків призвела господарська операція;
- визначити, хто несе відповідальність за виявлені порушення;
- визначити дії ревізора щодо даної ситуації.

Вправа 8

1. Перевірити правомірність здійснення і правильність відображення в обліку господарських операцій і виробничих ситуацій, викладених у навчальному матеріалі.

2. Виявленими порушеннями чинного порядку ведення касових операцій та операцій на рахунках у банку визначити методи та прийоми виявлення порушень, зробити записи в журналі ревізора. Визначити, чи достатньо інформації з перелічених документів для встановлення фактів порушень. Доповнити недостатню інформацію.

3. Скласти розділ акта ревізії грошових коштів та необхідні до нього додатки, систематизуючи дані про виявлені порушення та недоліки з інформації, відображеної в журналі ревізора.

Ліміт каси на підприємстві складає 250,00 грн. Протягом дня було отримано: за чеком 115000,00 грн. на виплату заробітної плати, виручка за реалізовану продукцію в сумі 244000,00 грн. в тому числі ПДВ; також протягом дня була видана заробітна плата на суму 14500,00 грн. і здана готівка до банку в сумі 23500,00 грн.

1. Вкажіть, чи є в даній ситуації порушення.
2. Визначіть правомірність проведення господарської операції.
3. Визначіть, які порушено нормативно-правові акти.
4. До яких наслідків призвела проведена операція?
5. Хто несе відповідальність у разі виявлення помилок?
6. Які ревізорські докази по даному акту необхідно отримати?

3.3. Тестові завдання

1. Ревізор встановлює стан платіжної дисципліни на підприємстві, перевіряючи платіжні доручення, що використовуються при:

- а) перерахуванні сум постачальникам, підрядчикам і іншим кредиторам;
- б) одержанні грошей у касу;
- в) виставленні акредитива;
- г) виплаті заробітної плати.

2. Ревізор повинен перевірити, чи правильно видана з каси в підзвіт завідувачу господарством підприємства готівка на придбання МШП:

- а) Д30 К37
- б) Д37 К30
- в) Д22 К37
- г) Д22 К30.

3. Надлишок коштів у касі відображається таким первинним документом:

- а) прибутковим касовим ордером;
- б) видатковим касовим ордером;
- в) авансовим звітом;
- г) дорученням.

4. Порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні поширюється на:

- а) усіх юридичних і фізичних осіб;
- б) фізичних осіб;
- в) юридичних осіб, крім банків, підприємств зв'язку і фізичних осіб;
- г) юридичних осіб.

5. Якому підприємству, установі або організації ліміт каси встановлюється банком:

- а) агрофірмі;
- б) ломбарду;
- в) казино;
- г) кондитерській фабриці?

5. У який термін працівник, що повернувся з відрядження, повинен відзвітуватися:

- а) 3 робочі дні;
- б) 1 робочий день;
- в) 10 робочих днів;
- г) до наступної видачі підзвітних сум?

6. Зарахування виторгу на валютний рахунок ЗАТ «Світоч» відображається проведенням:

- а) Д314 К362;
- б) Д312 К362;
- в) Д312 К632;
- г) Д362 К314.

7. Надходження в касу валютних коштів для видачі підзвіт відображається проведенням:

- а) Д301 К312
- б) Д301 К311
- в) Д302 К312
- г) Д372 К 302.

8. У випадку зміни матеріально відповідальної особи, акт інвентаризації наявних коштів складається в:

- а) 2 екземплярах;
- б) 3 екземплярах;
- в) 4 екземплярах;
- г) за розсудом керівництва підприємства.

9. Кількість підприємств, з якими здійснюються розрахунки готівкою протягом дня не має перевищувати:

- а) 10;
- б) 15;
- в) встановлюється в залежності від ліміту залишку готівки в касі підприємства;
- г) не обмежується.

10. У який термін підзвітна особа повинна відзвітуватися за суму, отриману на господарські потреби:

- а) протягом 3 робочих днів;
- б) на наступний робочий день;
- в) протягом 5 робочих днів;
- г) протягом 10 робочих днів?

11. У який термін підзвітна особа повинна відзвітуватися за суму, отриману на закупівлю сільськогосподарської продукції:

- а) протягом 3 робочих днів;
- б) на наступний робочий день;
- в) протягом 5 робочих днів;
- г) протягом 10 робочих днів?

12. Скільки днів підприємство може зберігати готівку у своїй касі, отриману для виплат, пов'язаних з оплатою праці:

- а) протягом 3 робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку;
- б) протягом 5 робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку;
- в) протягом 3 робочих днів, починаючи з наступного дня після одержання готівки в банку;
- г) протягом 5 робочих днів, починаючи з наступного дня після одержання готівки в банку.

3.4. Контрольні запитання

1. Порядок проведення інвентаризації наявності коштів та інших цінностей каси.
 2. Завдання ревізії каси.
 3. На кого покладається відповідальність за дотримання касової дисципліни?
 4. Хто встановлює ліміт залишку готівки в касі?
 5. У якому нормативному документі передбачені положення касової дисципліни, дайте їм характеристику.
 6. Яким способом перевіряють касові операції?
 7. Процедури документальної перевірки касових операцій.
 8. Послідовність перевірки грошових коштів у дорозі.
 9. Які документи підтверджують суми грошових коштів у дорозі?
- Література [1,2,5,9, 10,11,12,16,17]*

ТЕМА 4. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета заняття – засвоїти основні теоретичні засади щодо перевірки операцій пов'язаних з розрахунками юридичних та фізичних осіб.

4.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрями та джерела ревізії за видами розрахунків.
2. Контроль розрахунків з підзвітними особами.
3. Контроль операцій за рахунками у банках.
4. Ревізія розрахунків за претензіями.
5. Ревізія розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.
6. Ревізія розрахунків із дебіторами й кредиторами.
7. Ревізія кредитних операцій.
8. Ревізія розрахунків із бюджетом (на прикладі ПДВ)

4.2. Практичні завдання

Вправа 1

В процесі проведення ревізії виявлено, що підприємство занизило прибуток на 1120 грн. Перевірка показала, що вже вдруге протягом року виявлено, що підприємство занизило суму прибутку.

Необхідно: За результатами проведеної перевірки провести донарахування суми податку на прибуток. Вказати, які санкції слід застосувати до підприємства і визначити розмір цих санкцій.

Підготувати запис для включення його в акт ревізії.

Вправа 2

Необхідно:

Розглянути ситуації по розрахунках з підзвітними особами і пояснити їх законність або допущені помилки і вказати джерела контролю.

Дані для виконання:

Підприємство видало в підзвіт готівку працівнику, який не відзвітувався за попередню видану в підзвіт суму.

Працівник повертає невикористані кошти, видані йому в підзвіт на відрядження. Касир видає ці гроші іншому працівнику в рахунок відшкодування витрат за авансовим звітом.

4.3. Тестові завдання

1. Загальний термін позовної давності складає:

- а) 1 рік;
- б) 3 роки;
- в) 5 років;
- г) 10 років.

2. Скорочений термін позовної давності складає:

- а) 1 рік;
- б) 3 роки;
- в) 5 років;
- г) 10 років.

3. Подовжений термін позовної давності складає:

- а) 1 рік;
- б) 3 роки;
- в) 5 років;
- г) 10 років.

4. За яких умов заборгованість вважається безнадійною і звертання до суду для її стягнення недоцільним:

- а) перебігу позовної давності;
- б) боржник безвісно відсутній;
- в) заборгованість частково погашається;
- г) діють нездоланні обставини тимчасового характеру.

5. За настання якої обставини звичайна заборгованість стає сумнівною:

- а) боржник безвісно відсутній;
- б) минув термін позовної давності;
- в) прийняте рішення суду про визнання боржника банкрутом;
- г) наступив термін виконання зобов'язання.

6. Методом врегулювання заборгованості є:

- а) звертання продавця до суду з позовом;

- б) висування продавцем претензії покупцю в порядку досудового врегулювання суперечки;
- в) викриття нотаріусом виконавчого напису по представленню продавця;
- г) всі відповіді правильні.

4.4. Контрольні запитання

1. Які завдання перевірки розрахункових операцій?
2. Як організується ревізія розрахунків з покупцями й замовниками?
3. У якій послідовності здійснюється ревізія розрахунків із підзвітними особами?
4. Якими нормативними документами керується ревізор під час перевірки витрат па відрядження?
5. Які джерела й послідовність ревізії розрахунків за претензіями?
6. У чому полягає суть методики ревізії розрахунків за відшкодуванням завданих збитків?
7. Який порядок проведення ревізії розрахунків із постачальниками й підрядниками?
8. Назвіть основні джерела ревізії розрахунків за податками і платежами.
9. Який порядок перевірки правильності нарахування податку на прибуток?
10. Як перевірити правильність і своєчасність сплати податку на додану вартість? Якими нормативно-правовими актами керується при цьому ревізор?
11. Як перевірити правильність і своєчасність розрахунків за платежами? Які види платежів підлягають перевірці?
12. Які порушення можуть виникнути під час розрахунків за страхуванням?

Література [3,5, 10,11,12,13,17]

ТЕМА 5. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Мета заняття - засвоїти основні теоретичні засади щодо перевірки операцій пов'язаних розрахунків з оплати праці.

5.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрями й джерела ревізії розрахунків з оплати праці.
2. Контроль за правильністю розрахунків з оплати праці .
3. Контроль нарахування та виплати допомоги з тимчасової непрацездатності.
4. Контроль нарахування та сплати обов'язкових внесків до державних страхових фондів.

5.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно:

Перевірити правильність нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності, зробити висновок і вказати джерела ревізії.

Дані для виконання:

Робітник основного виробництва Данильченко Н.В. хворів з 6 по 24 березня тобто 15 робочих днів. Стаж неперервної роботи 6 років. Сума нарахованої допомоги по тимчасовій непрацездатності по даних підприємства – 225грн.

Середньоденна заробітна плата з розрахунку за шість місяців, що передують хворобі склала 15 грн.

Вправа 2

Необхідно:

Перевірити операції щодо оплати праці, пояснити їх законність або допущені порушення.

Вихідні дані

1. Працівникові виробництва, який відпрацював увесь лютий 2013 р. при повній тривалості робочого дня нараховано зарплату згідно з трудовим договором в сумі 190 грн.

2. Окремим працівникам підприємства нарахована зарплата за час простою в зв'язку з проведенням страйку.

3. Працівнику ,якому за відпрацьований рік належить відпустка тривалістю 28 календарних днів; 10 днів замінено виплатою компенсації.

Вправа 3

По підприємству нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва 20 000,00 грн, персоналу загальновиробничого призначення – 13000,00 грн, персоналу адміністративно-управлінського призначення -18 000,00 грн, персоналу збуту 900,00 грн. Проведено нарахування у розмірі 39 % на ФОП. Дані операції бухгалтер відобразив на рахунках бухгалтерського обліку наступним чином:

Таблиця

Д	К	Сума, грн.
23	661	20 000,00
91	661	13 000,00
92	661	18 000,00
93	661	900,00
661	65	21 000,00

Перевірити правомірність даних записів. Якщо будуть виявлені порушення, то хто та яку відповідальність нестиме?

Вправа 4

Робітник основного виробництва Петров В.П. хворів з 6 по 24 березня тобто 15 робочих днів. Стаж неперервної роботи 6 років. Сума нарахованої допомоги по тимчасовій непрацездатності по даних підприємства – 225грн.

Середньоденна заробітна плата з розрахунку за шість місяців, що передують хворобі склала 15 грн.

Перевірити правильність нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності, зробити висновок і вказати джерела ревізії.

Вправа 5

1. Працівникові виробництва, який відпрацював увесь лютий 2010р. при повній тривалості робочого дня нараховано зарплату згідно з трудовим договором в сумі 3900 грн.

2. Окремим працівникам підприємства нарахована зарплата за час простою в зв'язку з проведенням страйку.

3. Працівнику, якому за відпрацьований рік належить відпустка тривалістю 28 календарних днів; 10 днів замінено виплатою компенсації.

Перевірити операції щодо оплати праці, пояснити їх законність або допущені порушення.

5.3. Тестові завдання.

1. Сума виграшу, отримана платником податків:

- а) не оподатковується податком з доходів;
- б) оподатковується податком з доходів за ставкою 15%;
- в) оподатковується податком з доходів за ставкою 15% з підвищувальним коефіцієнтом 1,1494;
- г) оподатковується податком з доходів за ставкою 26% з підвищувальним коефіцієнтом 1,3513.

2. Максимальна тривалість нормального робочого часу за тиждень складає:

- а) 35 годин;
- б) 40 годин;
- в) 45 годин;
- г) за розсудом керівництва підприємства, але не більш 50 годин.

3. Підставою для нарахування премії є:

- а) дані бухгалтерського обліку;
- б) дані лабораторного контролю;
- в) дані звітності;
- г) усі відповіді правильні.

4. Розрахунок середньої заробітної плати для нарахування відпускних здійснюється виходячи з виплат за останні:

- а) 3 календарних місяці роботи;
- б) 6 календарних місяців роботи;
- в) 9 календарних місяців роботи;

г) 12 календарних місяців роботи.

5. Який буде розмір допомоги з тимчасової непрацевдатності, якщо страховий стаж працівника – 5 років, а стаж роботи – 6 років:

- а) 40% від середньої зарплати;
- б) 60% від середньої зарплати;
- в) 80% від середньої зарплати;
- г) 100% від середньої зарплати?

6. Не є об'єктом для утримання збору в Пенсійний фонд і внесків на ОДСС сума доходу в розмірі понад:

- а) 1500 грн. на місяць;
- б) 2000 грн. на місяць;
- в) 2200 грн. на місяць;
- г) 2660 грн. на місяць.

7. У якому розмірі буде надана податкова соціальна пільга, якщо платник податків має трьох дітей у віці до 18 років, а також подав заяву на надання загальної податкової соціальної пільги:

- а) 61,50 грн.;
- б) 153,75 грн.;
- в) 276,75 грн.;
- г) 338,25 грн.?

8. При відрахуваннях по декількох виконавчих листах розмір утримань не повинен перевищувати:

- а) 35% заробітку;
- б) 40% заробітку;
- в) 50% заробітку;
- г) 70% заробітку.

9. Сума оплати за навчання, перерахована роботодавцем на користь установи освіти:

- а) не оподатковується податком з доходів;
- б) оподатковується податком з доходів за ставкою 13%;
- в) оподатковується податком з доходів з підвищувальним коефіцієнтом 1,1494;
- г) оподатковується податком з доходів за ставкою 5%.

5.4. Контрольні запитання

1. Які документи й реєстри бухгалтерського обліку використовуються ревізором під час ревізії розрахунків з оплати праці?
2. Особливості контролю розрахунків із депонентами.
3. Методика ревізії розрахунків за соціальним страхуванням.
4. Як нарахувати відпускні?

Література [3,5, 10,11,12,14,17]

ТЕМА 6. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РУХУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

Мета заняття – розгляд використання облікових документів при перевірці з обліку збереження та руху матеріальних цінностей.

6.1. План проведення заняття

1. Завдання й джерела ревізії матеріальних цінностей.
2. Ревізія збереження матеріальних цінностей.
3. Ревізія операцій з руху матеріальних цінностей.
4. Особливості контролю малоцінних та швидкозношуваних предметів й тари.

6.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно встановити суму нестачі, що підлягає відшкодуванню винною особою.

Дані для виконання

Під час інвентаризації була виявлена нестача 100 кг яловичини мороженої, яка на складі зберігалася 12 діб. Ціна яловичини мороженої 18 грн. за 1 кг.

Норма природного збитку яловичини мороженої при 3-до-бовому терміні збереження встановлена в розмірі 0,08% . За кожен наступну добу збереження до 10 діб норма збільшується на 0,01%, після 10-добового збереження за кожен добу норма збільшується на 0,005%.

Вправа 2

Необхідно визначити розмір збитків і відобразити операції з отримання від винної особи компенсації збитків від розкрадання ТМЦ в бухгалтерському обліку.

Дані для виконання

На підприємстві для виготовлення безалкогольних напоїв зберігається розчин (напівфабрикат), який містить спирт. Він зберігається в закритому приміщенні в горизонтальній конічній цистерні діаметром мінімального перетину 2 метри, діаметром максимального перетину 3 метри, довжиною 4 метри. У результаті проведеної інвентаризації 10.05.2013 р. була виявлена нестача спиртового розчину в кількості 8 дал.б.с. Вартість одиниці по калькуляції підприємства складає 14 грн. Остання інвентаризація проводилася за станом на 01.12.2013 р. Інвентаризаційна комісія встановила, що на суму 38,18 грн. мали місце форс-мажорні обставини. Винна особа встановлена.

Індекс інфляції складає 7,5%, акцизний збір на цю сировину – 4,2 грн. за 1 літр. Підприємство розташоване в Маріупольському районі.

Вправа 3

Необхідно визначити розмір збитку і відобразити операції з отримання від винної особи компенсації збитку в бухгалтерському обліку.

Дані для виконання

01.09.13 р. у результаті недбалості вантажника, допущеної при розвантажувальних роботах, була ушкоджена ємність обсягом 100 л. Внаслідок цього утворилася нестача 25 л 100% -го спирту етилового неденатурованого, який був придбаний 31.07.13 р. Фактична вартість 1 л спирту – 3,00 грн, у тому числі ПДВ – 0,50 грн, ставка акцизного збору з одиниці реалізованого товару – 16,00 грн. за 1 л, індекс інфляції за серпень 2013 р. 1,03.

Вправа 4

Під час перевірки бухгалтерського обліку на підприємстві було встановлено, що протягом звітного періоду підприємство реалізувало свою продукцію на суму 120000 грн, (у тому числі ПДВ). Отримало: матеріалів на суму - 42000 грн (у т.ч. ПДВ), запасних частин на суму 48 000 грн (у тому числі ПДВ). Фактичні витрати на виробництво і реалізацію продукції склали 92000 грн. Бухгалтер відобразила дані операції на рахунках бухгалтерського обліку, визначила суму ПДВ у розмірі 4950,00 грн і перерахувала до бюджету суму податку на прибуток у розмірі 9100,00 грн. Необхідно:

- визначити правильність проведених розрахунків бухгалтером згідно з чинним законодавством;
- визначити, які нормативно-правові акти порушено;
- указати, хто несе відповідальність у разі виявлення помилок;
- визначити порядок дій ревізора.

Вправа 5

Ревізійна комісія проводить інвентаризацію. Для вирішення виниклих проблем був запрошений її керівник.

Перелік проблем:

- частина готової продукції надійшла на склад в час проведення інвентаризації ;
- існують запасні частини, які ніде не враховані, так як комірник відносить їх до відходів;
- ревізори перевірили 20 одиниць готової продукції і порівняли результати з даними обліку, яких виявилось 8 од.
- комірник запропонував завершити інвентаризацію не в п'ятницю, а в понеділок рано;
- На подвір'ї підприємства знаходиться велика кількість відходів (приблизно 9 т). Вартість їх значна з точки зору мети контролю.

Необхідно:проаналізувати наведену виробничу ситуацію, вказати виявлені порушення і сформулювати висновки.

6.3. Тестові завдання.

1. Визначити розмір заподіяного збитку, якщо в ході інвентаризації на меблевій фабриці виявлена нестача меблевого каркасу на суму 6382 грн., середня норма прибутку по підприємству – 17% , індекс інфляції – 1,05.

- а) 7466,94 грн.;
- б) 7840,29 грн.;
- в) 14875,00 грн.;
- г) 14933,88 грн.

2. Перевірка фактичної наявності окремих найменувань на окремих ділянках – це:

- а) суцільна інвентаризація;
- б) часткова інвентаризація;
- в) контрольна інвентаризація;
- г) вибіркова інвентаризація.

3. Визначити суму заподіяного збитку, якщо в ході інвентаризації виявлена нестача сплаву дорогоцінного металу на суму 4590 грн., ринкова ціна – 5200 грн., індекс інфляції – 1,1.

- а) 10098 грн.;
- б) 10400 грн.;
- в) 11934 грн.;
- г) 11440 грн.

4. Виявлення фактичної наявності усіх видів цінностей на всіх об'єктах об'єкта, який ревізується, – це:

- а) суцільна інвентаризація;
- б) часткова інвентаризація;
- в) повна інвентаризація;
- г) вибіркова інвентаризація.

5. Визначити розмір заподіяного збитку, якщо в ході інвентаризації виявлена нестача бензину на загальну суму 5720 грн., індекс інфляції – 1,03.

- а) 14071,20 грн.;
- б) 7035,60 грн.;
- в) 11783,20 грн.;
- г) 11440,00 грн.

6. Перевірка на окремих об'єктах усіх без винятку цінностей – це:

- а) суцільна інвентаризація;
- б) часткова інвентаризація;
- в) повна інвентаризація;
- г) вибіркова інвентаризація.

7. Перевірка окремих найменувань цінностей – це:

- а) суцільна інвентаризація;
- б) часткова інвентаризація;
- в) контрольна інвентаризація;
- г) вибіркова інвентаризація.

6.4. Контрольні запитання.

1. Завдання і джерела ревізії операцій з товарно-матеріальними цінностями.
2. Як здійснюється перевірка оформлення приймання матеріальних цінностей?
3. Послідовність інвентаризації товарів на підприємствах роздрібної торгівлі й визначення її результатів.
4. Порядок перевірки відпуску і реалізації готової продукції.
5. Документальна ревізія операцій гуртовень.
6. Який порядок перевірки збереження товарно-матеріальних цінностей у дорозі й місцях зберігання?
7. Методика ревізії наявності й руху тари.
8. Ревізія малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Література [3,5, 9,11,13,17]

ТЕМА 7. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ І НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ

Мета заняття – розгляд використання облікових документів при перевірці операцій з обліку основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів, а також запасів.

7.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрямки ревізії та джерела контролю основних засобів (ОЗ).
2. Перевірка стану збереження ОЗ.
3. Контроль операцій за джерелами надходжень і видами вибуття ОЗ.
4. Контроль правильності нарахування амортизації.
5. Контроль витрат на ремонт ОЗ.
6. Перевірка операцій з нематеріальних активів

7.2. Практичні завдання

Вправа 1

На підприємстві 17.06 м.р. замінено матеріально-відповідальну особу, в зв'язку з чим було проведено інвентаризацію ТМЦ. За результатами інвентаризації встановлено: недостачу матеріалів на 250 грн.(за обліковими цінами), з якої 100 грн. становить природний убуток, розрахований за відповідними нормами.

Після затвердження результатів інвентаризації були зроблені такі записи:

Дт 375 – Кт 20 – 250 грн.

Дт 947 – Кт 375 – 250 грн.

Необхідно :

Обґрунтувати правильність дій бухгалтера, вказати бухгалтерські записи, які слід було зробити на зазначені операції.

Вправа 2

Необхідно :

Розглянути ситуацію з обліку реалізації основних засобів , пояснити суть допущених помилок і вказати, які рекомендації повинен дати ревізор бухгалтеру, щодо правильності відображення ситуації на рахунках бухгалтерського обліку.

Вихідні дані :

Підприємство реалізувало легковий автомобіль ,первісна вартість якого за даними обліку - 21 200 грн. ,нарахований знос за час експлуатації - 2 000 грн., ціна реалізації включаючи ПДВ - 24 000 грн. Дана ситуація в реєстрах бухгалтерського обліку підприємства ображена наступним чином :

Дт 377 – Кт 742 24000 грн.

Дт 131 – Кт 105 2000 грн.

Дт 311 – Кт 377 24000 грн.

Вправа 3

Необхідно:

Перевірити стан бухгалтерського обліку операцій з основними засобами. По виявлених порушеннях підготувати запис до акту ревізії. Вказати джерела контролю та коригуючі засоби по виправленню допущених помилок.

Дані для виконання:

Під час перевірки по даних первинних документів ревізором встановлено, що на підприємстві 22 липня 2013 року придбано і введено в експлуатацію 10 одиниць нового обладнання . Загальна початкова вартість якого 34,0 тис.грн.. станом на 1 листопада 2013 року та рахунку 10 “Основні засоби” обліковується лише 8 одиниць придбаного обладнання на суму 28,9тис.грн.

Вправа 4

Необхідно:

Перевірити правильність відображення в обліку операцій з основними засобами і пояснити їх законність або допущенні помилки.

Дані для виконання:

Підприємство ВАТ “Зоря” у листопаді поточного року придбало принтер і почало нараховувати амортизацію з грудня поточного року.

У грудні поточного року підприємство ВАТ “Зоря” придбало комп’ютер разом з мишкою і клавіатурою. Вартість комп’ютера при оприбуткуванні по даних обліку віднесли до складу основних засобів, а мишку і клавіатуру до інших необоротних активів.

Вправа 5

Ревізор, перевіряючи формування первісної вартості основних засобів, виявив, що до її складу включають транспортно-заготівельні витрати, витрати на монтаж, нарахування на заробітну плату робітників, відсотки за кредит, який надано на придбання основних засобів, і витрати на налагодження і

консультації з експлуатації. Чи правомірне включення даних витрат до первісної вартості основних засобів? Відповідь обґрунтуйте.

Вправа 6

Підприємство протягом поточного року безкоштовно видавало власним працівникам товарно-матеріальні цінності. Списання їх вартості відображалось записом Дт 97, Кт 20. Перевірити правильність записів. Відповідь обґрунтувати.

Вправа 7

Під час перевірки ревизором розділу бухгалтерського обліку основних засобів було виявлено, що підприємство придбало об'єкт основних засобів на суму 4 500 грн, у тому числі ПДВ, витрати на доставку даного об'єкта склали 260 грн, у тому числі ПДВ. Монтаж даного об'єкта проводила стороння організація, яка виставила рахунок на суму 1 600 грн, у тому числі ПДВ. Бухгалтером дані операції були проведені наступним чином:

Дт	Кт	Сума, грн
10	631	4500,00
91	631	260,00
91	685	1000,00
641	685	600,00

Необхідно:

- визначити правомірність проведення господарських операцій;
- указати, які нормативно-правові акти порушено;
- указати, хто несе відповідальність за порушення;
- указати дії ревизора стосовно даної ситуації.

7.3. Тестові завдання

1. Справедлива вартість визначається у випадку:

- а) оприбуткування основних засобів, отриманих в результаті бартерних операцій;
- б) оприбуткування основних засобів, отриманих безкоштовно;
- в) зарахування на баланс основних засобів, зарахованих як внесок у статутний капітал;
- г) всі відповіді правильні.

2. Сума, за якою може бути здійснений обмін активу або сплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими і незалежними особами, – це:

- а) первісна вартість;
- б) історична вартість;
- в) справедлива вартість;
- г) переоцінена вартість.

3. Ремонт основних засобів – це:

- а) комплекс операцій з відновлення стану об'єкта або збільшення його довговічності;
- б) частина експлуатаційних витрат;
- в) комплекс операцій з поновлення працездатності або справності об'єктів основних фондів і відновлення їх складових частин;
- г) всі відповіді правильні.

4. Первісна вартість основного засобу за винятком його ліквідаційної вартості – це:

- а) переоцінена вартість;
- б) амортизаційна вартість;
- в) ліквідаційна вартість;
- г) відбудовна вартість.

5. Сума коштів, яку підприємство очікує одержати від продажу основних засобів з витікання терміну корисного використання, за винятком витрат, пов'язаних з вибуттям, – це:

- а) переоцінена вартість;
- б) амортизаційна вартість;
- в) ліквідаційна вартість;
- г) відбудовна вартість.

6. Метод амортизації, суть якого полягає в тому, що розмір залежить тільки від терміну використання об'єкта основних засобів, називається:

- а) кумулятивним;
- б) виробничим;
- в) методом зменшення залишкової вартості;
- г) прямолінійним.

7. У бухгалтерському обліку передбачене нарахування амортизації:

- а) щомісяця;
- б) раз у квартал;
- в) раз у півріччя;
- г) раз на рік.

8. Метод, що застосовується тільки у випадку, якщо передбачається наявність ліквідаційної вартості, називається:

- а) кумулятивним;
- б) виробничим;
- в) методом зменшення залишкової вартості;
- г) прямо лінійним.

7.4. Контрольні запитання

1. Назвіть завдання і джерела ревізії основних засобів.
2. Методика інвентаризації основних засобів.
3. Який існує порядок нарахування амортизаційних відрахувань на основні засоби?

4. Який існує порядок закріплення основних засобів за матеріально відповідальними особами? .

5. Прийоми й засоби перевірки правильності оприбуткування основних засобів.

6. Якими документами оформлюється списання (вибуття) основних засобів?

7. Перерахуйте способи документальної ревізії операцій з нематеріальних активів.

Література [3,5, 10,11,12,17]

ТЕМА 8. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИРОБНИЦТВОМ, СОБІВАРТІСТЮ І РЕАЛІЗАЦІЄЮ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Мета заняття: засвоїти нормативно-правові акти з обліку готової продукції, повірка первинних документів з обліку собівартості готової продукції, робіт (послуг).

8.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрями і джерела ревізії.
2. Ревізія виконання плану виробництва продукції у натуральному виразі і за номенклатурою.
3. Ревізія виконання плану обсягу реалізації готової продукції

8.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно порівняти фактичні та облікові дані про наявність готової продукції на складі за серпень місяць і дати оцінку причин можливих розбіжностей.

Вихідні дані:

За даними складського обліку на складі готової продукції на початок серпня було 40 виробів, на початок вересня 55, що підтверджується актом інвентаризації готової продукції від 1.09. м. р. За даними відділу збуту покупцям відпущено за серпень місяць 357 виробів. За обліковими даними в серпні було вироблено і здано на склад 392 вироби.

Вправа 2

Необхідно:

Перевірити правильність визначення фактичної собівартості готової продукції переданої з виробництва на склад.

Дані для виконання:

По даних обліку підприємства за ревізійний період списано фактичну собівартість готової продукції, переданої з основного виробництва на склад на суму 11405грн.

(2000+3200+135+2550+3520).

Незавершене виробництво у відповідності з технологічним процесом відсутнє.

За ревізійний період в обліку відображені наступні операції: (грн.)

Нарахована заробітна плата робітникам цеху основного виробництва за виготовлення продукції - 2000

Витрачено матеріали в цеху основного виробництва на виготовлення продукції - 3200

Списуються витрати від бракованої продукції, що підлягають утриманню з винних осіб-135

Списуються загально виробничі витрати на собівартість продукції – 2550

Списуються адміністративні витрати - 3520

Вправа 3

Перевірити правильність розрахунку фактичної виробничої собівартості реалізованої продукції і відображення її на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

Операції за лютий місяць минулого року

Показники	За плановими цінами	За фактичною собівартістю
Залишок готової продукції на 1.02.2013	20000	14600
Надійшло з виробництва	180000	175400

Вправа 4

Перевірити правильність розрахунку суми втрат від браку у виробництві і вказати порядок запису операцій по даній виробничій ситуації на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

(грн.)

Собівартість остаточно забракованих виробів	1000
Заробітна плата робітників по виправленню частково забракованої продукції	200
Відрахування на соціальне страхування	75
Оприбутковано відходів по ціні можливого використання (як допоміжні матеріали і як паливо)	80
Собівартість витрачених матеріалів на виправлення браку	95
Утримано з заробітної плати робітників, які допустили брак	130
Загальна сума втрат від браку (по даних обліку підприємства), відображено в складі загально виробничих витрат. в сумі	1160

8.3. Тестові завдання.

1. Вільні роздрібні ціни встановлюються:

- а) виробником за узгодженням з покупцями;
- б) постановами КМУ;
- в) підприємствами за домовленістю сторін;
- г) роздрібними торговельними підприємствами.

2. Вільні (договірні) ціни встановлюються:

- а) виробником за узгодженням з покупцями;
- б) постановами КМУ;
- в) підприємствами за домовленістю сторін;
- г) роздрібними торговельними підприємствами.

3. Вільні відпускні ціни встановлюються:

- а) виробником за узгодженням з покупцями;
- б) постановами КМУ;
- в) підприємствами за домовленістю сторін;
- г) роздрібними торговельними підприємствами.

4. ТЗВ в обліку відображаються за допомогою:

- а) прямого методу;
- б) методу розподілу;
- в) методу списання на витрати
- г) усі відповіді правильні.

5. У первісну вартість товарів не включаються:

- а) витрати на збут;
- б) наднормативні витрати;
- в) відсотки за користування позикою;
- г) усі відповіді правильні.

6. Ціна, що встановлюється в момент підписання контракту і протягом терміну його дії не підлягає зміні, називається:

- а) ціною з наступною фіксацією;
- б) державною фіксованою ціною;
- в) змінною ціною;
- г) твердою ціною.

7. Ціна, що встановлюється на товари, що потребують тривалого терміну виготовлення, називається:

- а) ціною з наступною фіксацією;
- б) державною фіксованою ціною;
- в) змінною ціною;
- г) твердою ціною.

8. Ціна, що застосовується під час підписання договорів, коли здійснюється продаж товарів, вартість яких залежить від якісних характеристик, а також товарів, ціна яких піддана значним кон'юнктурним коливанням, називається:

- а) ціною з наступною фіксацією;
- б) державною фіксованою ціною;
- в) змінною ціною;
- г) твердою ціною.

9. Зниження ціни для постійних покупців, при кожній наступній покупці, зробленої протягом визначеного періоду, розмір наданої знижки передбачає її збільшення, називається:

- а) сезонною знижкою;
- б) святковою знижкою;

- в) накопичувальною знижкою;
- г) знижкою за скорочення термінів сплати.

8.4. Контрольні запитання

1. Які особливості перевірки витрат за елементами?
2. Методика ревізії витрат за калькуляційними статтями.
3. Які Ви знаєте прийоми і способи ревізії готової продукції?
4. Які є методи перевірки операцій за рухом готової продукції?
5. Назвіть основні джерела ревізії готової продукції.
6. Які завдання і джерела ревізії витрат на виробництво й собівартості продукції?
7. Ревізія собівартості продукції.

ТЕМА 9. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЇ ВИТРАТ І ФАКТИЧНОЇ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Мета заняття: засвоїти нормативно-правові акти з обліку витрат виробництва за елементами, повірка первинних документів з обліку прямих та непрямих витрат.

9.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрями і джерела ревізії.
2. Контроль і ревізія витрат виробництва за елементами затрат.
3. Перевірка правильності відображення в обліку прямих витрат. Контроль за непрямыми витратами.

9.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно розрахувати вартість нестачі НЗВ і розмір збитку.

Дані для виконання

Інвентаризаційною комісією в жовтні 2012 року була встановлена нестача 2 од. виробів у незавершеному виробництві. На початок жовтня 2012 року НЗВ не було. За жовтень 2012 року підприємством оброблено 300 од. продукції, з якої на кінець жовтня в НЗВ залишилося 115 од. Вартість обробки 300 од. продукції склала:

- а) прямі матеріальні витрати - 2100 грн.;
- б) інші прямі виробничі витрати - 300 грн.

Ступінь готовності НЗВ на кінець місяця склала за:

- а) прямими матеріальними витратами – 80%;
- б) іншими виробничими витратами - 40%.

Середній прибуток продукції - 18%.

При калькулюванні продукції застосовується метод ФІФО та екр.од.

Вправа 2

Необхідно визначити вартість НЗВ, розмір збитку від нестачі, обґрунтованість установленної відпускної ціни.

Дані для виконання

Під час інвентаризації виявлена нестача 2 од. продукції в НЗВ.

НЗВ на початок серпня 2013 року склало 375,1 грн. Усього за серпень цілком оброблено 350 од. продукції, в т.ч. 115 од. – НЗВ на початок місяця, і крім того 110 од. залишилося в НЗВ на кінець місяця.

Вартість обробки 350 од. склала 2380 грн., яка складається з прямих матеріальних витрат – 1900 грн., інших прямих виробничих витрат на обробку – 480 грн. Ступінь готовності НЗВ на початок місяця: прямі матеріальні витрати – 80%, інші прямі виробничі витрати – 40%. Ступінь готовності НЗВ на кінець місяця: прямі матеріальні витрати – 90%, інші прямі виробничі витрати – 20%.

Середній прибуток продукції – 15%, адміністративні витрати – 942 грн., витрати на збут – 796 грн., інші операційні витрати – 51 грн., постійні нерозподілені загально-виробничі витрати – 42 грн.

Відпускна ціна одиниці готової продукції 23,61 грн.

При калькулюванні продукції застосовується метод екв.од

Вправа 3

Необхідно визначити суму відшкодування винною особою заподіяного збитку, відобразити операції в обліку.

Дані для виконання

На підприємстві за звітний місяць було встановлено:

а) при налагодженні верстата утворився непоправний технічно неминучий брак на суму 260 грн., справедлива вартість металобрухту, що утворився в зв'язку з таким браком, склала 115 грн.;

б) у процесі виробництва виявлений непоправний брак, що виник з вини працівника підприємства на суму 1260 грн. Також був виявлений поправний брак, що виник внаслідок постачання матеріалів, прихований дефект яких був виявлений у процесі виробництва. Витрати на виправлення браку склали 720 грн.

Середньомісячний заробіток працівника дорівнює 505 грн. Заробітна плата працівника за даний місяць – 498 грн.

Вправа 4

Працівник підприємства отримав аванс для відрядження за кордон у сумі 1600 доларів США. Після повернення з відрядження подав авансовий звіт на загальну суму 1500 доларів США. Залишок авансу не повернув протягом трьох днів. Під час перевірки ревизором це було виявлено. Які наступні дії ревизора? Відповіді обґрунтувати згідно з чинним законодавством.

Вправа 5

В грудні 2012 р. до складу адміністративних витрат, а саме: в Дт92 рахунка було віднесено вартість комп'ютерної програми для ведення бухгалтерського обліку підприємства, термін корисного використання якої 5 років. Вартість програми (без податку на додану вартість) становить 600грн.

Необхідно: Розглянути ситуацію з обліку витрат діяльності підприємства і пояснити її законність або допущені порушення. Які рекомендації може дати ревізор бухгалтеру по відображенню ситуації на рахунках бухгалтерського обліку.

9.3. Тестові завдання

1. Джерелом ревізії капітальних вкладень є:

- а) проектно-кошторисна документація;
- б) бізнес-план підприємства;
- в) техпромфінплан;
- г) договори постачань.

2. Капітальне будівництво може здійснюватися:

- а) господарським способом;
- б) підрядним способом;
- в) змішаним способом;
- г) всі відповіді правильні.

3. Контракт за ціною «витрати плюс» застосовується у випадку:

- а) імовірного отримання підрядником економічних вигод від виконання будівельного контракту;
- б) можливості достовірного визначення суми загального доходу від виконання будівельного контракту;
- в) можливості достовірного визначення витрат, пов'язаних з виконанням будівельного контракту, незалежно від імовірності їх відшкодування замовником;
- г) правильні відповіді а), в).

4. Ступінь закінченості будівельних робіт визначається методом:

- а) виміру та оцінки виконаної роботи;
- б) співвідношення обсягу завершеної частини робіт та їх загального обсягу відповідно до будівельного контракту в натуральних одиницях;
- в) співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу й очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом;
- г) усі відповіді правильні.

5. За якого методу оцінки ступеня закінченості будівництва залишку на рахунку 23 не буде:

- а) метод виміру та оцінки;
- б) метод співвідношення обсягу закінченої частини робіт та їх загального обсягу відповідно до будівельного контракту в натуральному вимірі;

в) метод співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу а й очікувана сума загальних витрат за контрактом;

г) немає правильної відповіді.

6. Фінансова санкція за проведення будівельних робіт без дозволу на їх виконання складає:

- а) 10% вартості виконаних робіт;
- б) 5% вартості відповідних об'єктів;
- в) 25% вартості розробленої робочої документації;
- г) 50% вартості робіт.

7. Фінансова санкція за виконані будівельні роботи, що не відповідають державним стандартам, складає:

- а) 10% вартості виконаних робіт;
- б) 5% вартості відповідних об'єктів;
- в) 25% вартості розробленої робочої документації;
- г) 50% вартості робіт.

8. Амортизація тимчасових (нетитульних) споруджень нараховується:

- а) прямолінійним або кумулятивним методом;
- б) кумулятивним або виробничим методом;
- в) прямолінійним або виробничим методом;
- г) прямолінійним методом або методом зменшення залишкової вартості.

9.4. Контрольні запитання

1. Які завдання і джерела ревізії витрат на виробництво й собівартості продукції ?

2. Які особливості перевірки витрат за елементами?

3. Методика ревізії витрат за калькуляційними статтями.

4. Ревізія собівартості продукції.

Література [3,5, 9,11,15,17]

ТЕМА 10. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета заняття: дослідити облікові документи при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів щодо фінансових результатів.

10.1. План проведення заняття

1. Завдання, напрями і джерела ревізії доходів та фінансових результатів діяльності.

2. Напрями перевірки рентабельності.

3. Завдання та напрями перевірки фінансового стану підприємства.

10.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно розрахувати фінансові та адміністративні санкції.

Дані для виконання

Підприємство, починаючи з травня 2012 року, не виплачувало заробітну плату і не сплачувало внески в Пенсійний фонд. Сплата усіх внесків була здійснена 10 вересня 2012 року. У цей день в органи Пенсійного фонду була надана звітність.

Внески в Пенсійний фонд склали: травень – 4000 грн., червень – 4200 грн., липень – 3900 грн.

Вправа 2

Необхідно розрахувати фінансові та адміністративні санкції.

Дані для виконання

Перевіркою було встановлено, що 28.04.13 р. підприємство одержало в банку гроші для виплати заробітної плати в сумі 40000 грн. Жодних платіжних доручень щодо перерахувань податків і зборів, пов'язаних з оплатою праці, надано не було. Податки і внески в державні цільові фонди були здійснені 02.06.13 р.

Дисконтна ставка НБУ на момент виникнення податкового боргу 10% річних.

10.3. Тестові завдання

1. За порушення терміну реєстрації як платника страхових внесків накладається штраф у розмірі:

- а) 120% сум, які належать до сплати страхових внесків за весь період, що пройшов із дня, коли страхувальник повинен був зареєструватися;
- б) у триразовому розмірі сум, які належать до сплати страхових внесків за весь період, що пройшов із дня, коли страхувальник повинен був зареєструватися;
- в) 50% сум, які належать до сплати страхових внесків за весь період, що пройшов із дня, коли страхувальник повинен був зареєструватися;
- г) сум, які належать до сплати страхових внесків за весь період, що пройшов із дня, коли страхувальник повинен був зареєструватися.

2. Штраф за несвоєчасну або неповну сплату внесків на ОДСС накладається в розмірі:

- а) 120% дисконтної ставки НБУ, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки за весь термін;
- б) 50% сум, які належать до сплати страхових внесків за весь період, що пройшов із дня, коли страхувальник повинен був зареєструватися;
- в) прихованої суми виплат, на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески;
- г) у триразовому розмірі прихованої суми виплат, на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески.

3. Пеня за несвоєчасну або неповну сплату внесків на ОДСС накладається в розмірі:

- а) 120% дисконтної ставки НБУ, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки за весь термін;
- б) 50% сум, які належать до сплати страхових внесків за весь період, що пройшов із дня, коли страхувальник повинен був зареєструватися;
- в) прихованої суми виплат, на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески;
- г) у триразовому розмірі прихованої суми виплат, на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески.

4. За порушення пенсійного законодавства посадові особи суб'єктів солідарної і накопичувальної системи пенсійного страхування несуть:

- а) дисциплінарну відповідальність;
- б) адміністративну відповідальність;
- в) цивільно-правову відповідальність;
- г) усі відповіді правильні.

5. За порушення законодавства про соціальне страхування посадові особи несуть:

- а) дисциплінарну відповідальність;
- б) адміністративну відповідальність;
- в) цивільно-правову відповідальність;
- г) усі відповіді правильні.

6. За порушення порядку використання страхових коштів фонду ОДСС у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами, обумовленими народженням і поховання накладається штраф у розмірі:

- а) 120% дисконтної ставки НБУ, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки за весь термін;
- б) прихованої суми виплат, на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески;
- в) у триразовому розмірі прихованої суми виплат, на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески.
- г) 50% належної до сплати суми страхових внесків.

10.4. Контрольні запитання

1. Методика ревізії фінансових результатів.
2. Як перевірити фактичний прибуток? Яку інформацію використовує для цього ревізор?
3. Що таке рентабельність і який порядок її визначення?
4. Як встановити рентабельність виробництва продукції?
5. Який порядок визначення й перевірки рентабельності фінансових результатів?

Література [3,5, 9,11,14,17]

ТЕМА 11. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ СТАНУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Мета заняття: дослідити облікові документи при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів щодо достовірності фінансової звітності на підприємствах.

11.1. План проведення заняття

1. Схема послідовності ревізії стану обліку й звітності.
2. Перевірка організації облікової і контрольної роботи в бухгалтерії.
3. Перевірка стану обліку на підприємстві.
4. Відповідність даних звітності даним бухгалтерського обліку.

11.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно охарактеризувати показники якості процесу бухгалтерського обліку відповідно до класифікаційних ознак.

Дані для виконання

Класифікаційні ознаки:

- а) за змістом;
- б) за повнотою визначення;
- в) за оцінкою дотримання якості складників досліджуваного процесу;
- г) за призначенням;
- д) за способом вираження.

Вправа 2

Необхідно вказати встановлений термін збереження документів.

Дані для виконання

№ п/п	Найменування документа	Встановлений термін збереження
1	2	3
1	Статути та положення підприємств за місцем складання	
2	Штатний розпис	
3	Договір про встановлення виробничих зв'язків	
4	Статути та положення підприємств в інших організаціях	
5	Посадові інструкції працівників підприємства	
6	Журнал обліку бланків суворої звітності	
7	Річний фінансовий план	
8	Бухгалтерські річні звіти	
9	Первинні документи, що фіксують факт виконання господарських операцій і є підставою для записів у реєстрах бухгалтерського обліку	
10	Особові рахунки робітників та службовців	
11	Розрахункові відомості на виплату заробітної плати	
12	Інвентарні картки та журнали обліку основних засобів	
13	Довіреності на одержання грошових торб	

1	2	3
14	Облікові реєстри	
15	Журнали, книги реєстрації рахунків, касових ордерів	
16	Корінці, копії ордерів, рахунків, фактур, накладних	
17	Річні відомості про витрачання кредитів	
18	Документи про інвентаризацію	
19	Виконавчі листи	
20	Документи щодо дебіторської заборгованості	
21	Документи про переоцінку основних фондів, ТМЦ та ін.	
22	Паспорти будівель, споруд	
23	Документи про проведення документальної ревізії і контрольної-ревізійної роботи	
24	Акт документальних ревізій фінансово-господарської діяльності підприємства	
25	Господарські договори	
26	Договори про матеріальну відповідальність	
27	Зразки підписів	
28	Розрахункові відомості сплати внесків до різних фондів	
29	Відомості про реєстрацію підприємства	
30	Довідки, що подаються до бухгалтерії на одержання пільг з податків	

11.3. Тестові завдання

1. Показники якості бухгалтерського обліку за повнотою визначення класифікуються на:

- а) одиничні, комплексні, узагальнені;
- б) елемент, частина процесу, весь процес;
- в) регламентовані і фактичні;
- г) абсолютні й відносні.

2. Показники якості бухгалтерського обліку за призначенням поділяються на:

- а) одиничні, комплексні, узагальнені;
- б) елемент, частина процесу, весь процес;
- в) регламентовані і фактичні;
- г) абсолютні й відносні.

3. За способом вираження показники якості бухгалтерського обліку поділяються на:

- а) одиничні, комплексні, узагальнені;
- б) елемент, частина процесу, весь процес;
- в) регламентовані і фактичні;
- г) абсолютні й відносні.

4. Вирахування терміну збереження документів проводиться:

- а) з першого числа місяця, наступного за місяцем завершення їх діловодства;
- б) з першого числа кварталу, наступного за місяцем завершення їх діловодства;

- в) з моменту завершення їх діловодства;
- г) з першого дня року, наступного за роком завершення їх діловодства.

11.4. Контрольні запитання

1. Джерела ревізії стану обліку і звітності.
2. Завдання й послідовність ревізії стану обліку і фінансової звітності.
3. Якими нормативно-правовими документами керується ревізор під час ревізії обліку і звітності?
4. Як перевірити реальність статей балансу? .
5. Які недоліки можна встановити в організації ведення бухгалтерського обліку?

Література [1,2, 3,5, 8,10,13,17]

ТЕМА 12. УЗАГАЛЬНЕННЯ, РОЗГЛЯД І РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕВІЗІЇ

Мета заняття: оформлення матеріалів ревізії, порядок складання акта ревізії, порядок затвердження матеріалів ревізії.

12.1. План проведення заняття

1. Основні вимоги до узагальнення і оформлення матеріалів ревізії.
2. Порядок складання основного акта ревізії.
3. Порядок приймання, розгляду і затвердження матеріалів ревізії та контроль за виконанням прийнятих рішень

12.2. Практичні завдання

Вправа 1

Необхідно розрахувати розмір матеріального збитку, що буде відшкодований кожним членом бригади.

Дані для виконання

На торговельному підприємстві була проведена інвентаризація і виявлена нестача в сумі 55000 грн. Бригада матеріально відповідальних осіб визнала, що нестача відбулася з їх вини.

Дані для розрахунку

Прізвище, ініціали	Посада	Оклад, грн.	Кількість відпрацьованих днів
Шевченко О.М.	Зав. секції	530	180
Паламарчук Л.В.	Ст. продавець	460	165
Лис Н.П.	продавець	410	120
Снігур Л.С.	продавець	380	140
Гайдук П.Р.	продавець	380	75

Індекс інфляції на момент виявлення нестачі 1,06.

Вправа 2

Необхідно зв'язати поняття з їх визначенням (вказати поряд з номером поняття номер визначення).

Дані для виконання

Поняття: помилка, обман, провина, прямий намір, непрямий намір, зловживання, необережність, економічний злочин.

Визначення:

1. Особа усвідомлювала суспільно небезпечний характері своєї діяльності (бездіяльності), передбачала її суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їхнє настання.

2. Психічне ставлення особи до своєї протиправної поведінки та її наслідків, вираженої у формі наміру або необережності.

3. Навмисне, з корисних мотивів чи з інших особистих інтересів або в інтересах третіх осіб, використання службовою особою влади або службового положення всупереч інтересам служби, якщо вона заподіяла істотну шкоду правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним або суспільним інтересам, або інтересам юридичних осіб, які охороняються законом.

4. Розкрадання або сприяння розкраданню визначених матеріальних цінностей, коштів і цінних паперів.

5. Неусвідомлення особою, що здійснює правопорушення, можливості настання негативних наслідків своєї поведінки.

6. Особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер своєї діяльності (бездіяльності), передбачала її суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання.

7. Ненавмисне перекручування фінансової інформації.

8. Навмисне неправильне надання фінансової інформації однією або кількома особами зі складу керівництва або робітників підприємства.

Вправа 3

Необхідно уважно прочитати приведений нижче перелік негативних фактів господарського життя; вказати ті, результатом яких є нанесений моральний збиток.

Дані для виконання

Факти господарського життя:

1. Нестачі коштів, тварин, а також товарно-матеріальних цінностей і готової продукції понад норми природного збитку.

2. Повне або часткове псування товарно-матеріальних цінностей і готової продукції.

3. Постійні залізнення на роботу.

4. Виплата заробітної плати понад встановлену розцінку, внаслідок зниження норм виробітку або описок обсягів виконаних робіт, а також при підвищенні посадових окладів або утримань із заробітної плати працівників, що не передбачені штатним розкладом.

5. Незаконно отримані премії, додаткові винагороди за вислугу років.

6. Зарплата, виплачена працівникам підприємства за час змушеного простою.

7. Відпустка матеріалів, сировини, готової продукції, тварин за зниженими цінами або без оплати.

8. Передача окремим особам і підприємствам у користування об'єктів основних засобів без сплати або сплати за зниженими цінами.

9. Відмовлення працювати вихідного дня.

10. Нестягнута дебіторська заборгованість, якщо право на її стягнення загублено з вини працівників підприємства.

11. Оприбуткування товарно-матеріальних цінностей без відповідних документів.

12. Списано на витрати товарно-матеріальні цінності і грошові кошти по нетоварних і негрошових документах.

13. Необгрунтовані витрати підприємства, викликані дописками і неякісним виконанням робіт, неправильним застосуванням цін, тарифів, розцінок, знижок, надбавок, недотриманням норм витрат матеріальних ресурсів.

Вправа 4

Необхідно ознайомитися з приведеним нижче переліком фактів господарської діяльності підприємства і вказати ті, що можуть бути причиною виникнення нестач, розтрат і крадіжок.

Дані для виконання

Факти господарського життя:

1. Відсутність на деяких виробництвах технологічно обгрунтованих норм витрат сировини і матеріалів.

2. Несвоєчасне надання звітів матеріально відповідальних осіб.

3. Списання матеріалів на виробництво по завищених нормах або заміна більш дорогої сировини більш дешевою без відображення таких фактів у документах.

4. Застосування невиправдано високих норм природного збитку і безконтрольність виробничих витрат.

5. Недостатнє метрологічне забезпечення виробництва (в тому числі складських приміщень).

6. Прийом і відпуск матеріальних цінностей і готової продукції без зважування, виміру, перерахування або без технічної перевірки їх якості.

7. Неправильне застосування кодів (в умовах автоматизації обліку) у первинних документах, що відображають рух цінностей.

8. Несвоєчасне надання табелів обліку використання робочого часу.

9. Порушення технологічного циклу.

10. Недосконалість пропускнуої системи.

11. Несвоєчасне і неправильне складання первинної документації на витрати матеріалів, незадовільний стан оперативного-бухгалтерського обліку.

12. Неправильне і нерозбірливе маркування товарно-матеріальних цінностей у документах.

13. Перевантаження виробничих потужностей.
14. Недотримання графіку документообігу.
15. Приховування виторгу по коштах, його несвоєчасну або нерівномірну здачу в банк.

Вправа 5

Необхідно визначити, чи є перелік документів повним; запропонувати документи, якими можна доповнити наведений перелік.

Дані для виконання

Після проведення ревізії зі звернення правоохоронних органів ревізором Казанівською О.Т. був підготовлений такий пакет документів:

- а) лист про суть зловживань або порушень з посиланням на відповідні нормативні документи, обсяг заподіяного матеріального збитку, а також прізвища і посади осіб, що зробили порушення і нанесли підприємству збитки;
- б) акт ревізії;
- 3) оригінали або копії документів, що підтверджують факти виявлених зловживань;
- в) пояснення осіб, чия діяльність перевірялася, а також осіб, свідчення яких мають значення для перевірки обставин вчинених зловживань;
- г) висновки ревізора щодо цих пояснень.

12.3. Тестові завдання.

1. Матеріальний збиток — це:

- а) збиток немайнового характеру внаслідок моральних або фізичних страждань;
- б) збитки, непередбачені витрати, недоотримані вигоди;
- в) зменшення майнових і немайнових благ, що мають визначену економічну цінність і мають грошове вираження;
- г) збиток, що був нанесений діяльністю, діями одного господарського суб'єкта іншим суб'єктам або навколишньому середовищу.

2. Зловживання — це:

- а) використання суб'єктивного права в протиріччі з його соціальним призначенням, результатом якого є порушення інтересів громадськості, держави, окремої особи, які охороняються законом;
- б) результат використання посадовою особою управлінських функцій з метою одержання вигоди або нанесення збитку;
- в) внесення в проспект емісії цінних паперів заздалегідь недостовірної інформації;
- г) ухилення керівника підприємства або громадянина від погашення кредиторської заборгованості.

3. До матеріального збитку відносять:

- а) незаконно отримані премії;
- б) нестачу готової продукції в межах норм природного збитку;
- в) природні втрати, що передбачені технологією виробництва;
- г) пониження честі та достоїнства.

4. Провина — це:

- а) психічне ставлення особи до своєї протиправної поведінки та її наслідків;
- б) прагнення індивіда до росту власного добробуту з метою максимізації задоволення, що виходить від життя;
- в) незаконна дія, правопорушення, яке обумовило заподіяння збитку;
- г) втрата стабільності, порушення визначеного ритму, динаміки економічних процесів.

5. Намір — це:

- а) нормальний стан психічно здорової людини;
- б) усвідомлення особою небезпеки своєї поведінки (діяльності або бездіяльності), передбачення негативних наслідків, бажання такої поведінки або небажання, але свідоме її допущення;
- в) неусвідомленість особою, яка здійснює правопорушення, можливості настання негативних наслідків своєї поведінки;
- г) стан людини, який обумовлений хворобою психіки.

6. Необережність — це:

- а) усвідомлення особою небезпеки своєї поведінки (діяльності або бездіяльності), передбачення негативних наслідків, бажання такої поведінки або небажання, але свідоме її допущення;
- б) неусвідомленість особою, яка здійснює правопорушення, можливості настання негативних наслідків своєї поведінки;
- в) акт антисоціальної поведінки людини, що відхиляється від загальних норм, результатом якої є зазіхання на суспільні відносини, які охороняються законом;
- г) стан людини, який обумовлений хворобою психіки.

7. Матеріальна відповідальність — це:

- а) примус до виконання вимог права; правовідносини, кожна зі сторін яких зобов'язана відповідати за власні вчинки перед іншою стороною, державою і суспільством;
- б) одна з норм впливу на порушників трудової дисципліни;
- в) один з видів юридичної відповідальності, який полягає в двосторонньому взаємному зобов'язанні найнятого працівника і власника або уповноваженого ним органу покрити винною стороною збиток, нанесений при виконанні трудових зобов'язань у встановленому законом розмірі і порядку;
- г) одна з форм юридичної відповідальності громадян і посадових осіб за здійснене ними адміністративне порушення.

8. Адміністративна відповідальність — це:

- а) одна з форм юридичної відповідальності громадян і посадових осіб за здійснене ними адміністративне порушення;
- б) примус до виконання вимог права; правовідносини, кожна зі сторін яких зобов'язана відповідати за власні вчинки перед іншою стороною, державою і суспільством;
- в) відповідальність підприємства за збиток нанесений здоров'ю працівників і службовців при виконанні ними своїх трудових обов'язків;

г) додаткова відповідальність осіб, які разом з боржником відповідають перед кредитором за виконання визначених зобов'язань.

9. Дисциплінарна відповідальність — це:

а) одна з форм юридичної відповідальності громадян і посадових осіб за здійснене ними адміністративне порушення;

б) одна з норм впливу на порушників трудової дисципліни;

в) додаткова відповідальність осіб, які разом з боржником відповідають перед кредитором за виконання визначених зобов'язань;

г) відповідальність підприємства за збиток, нанесений здоров'ю працівників і службовців при виконанні ними своїх трудових обов'язків.

10. Які існують основні види матеріальної відповідальності МВО, керівників і фахівців:

а) часткова і повна;

б) формальна і неформальна;

в) повна й обмежена;

г) правильної відповіді не запропоновано.

11. Суб'єктом матеріальної відповідальності може бути:

а) працівник, що перебуває в трудових відносинах з підприємством;

б) працівник іншого підприємства;

в) яка-небудь особа, що вступає в трудові відносини з підприємством;

г) особа, яка досягла 18-річного віку.

12. Повну матеріальну відповідальність несе працівник у випадку:

а) неприйняття заходів для запобігання простоїв;

б) якщо цінності були отримані підзвіт за разовим дорученням;

в) псування цінностей через недбайливість;

г) випуску недоброякісної продукції.

13. Умовою відшкодування морального збитку є:

а) провина або протиправність поведінки особи, яка нанесла збиток;

б) нанесений збиток;

в) причинно-наслідковий зв'язок між діями особи, яка нанесла збиток, і наслідками, які наступили;

г) усі відповіді правильні.

14. З дня виявлення нанесеного працівником збитку підприємство може звернутися до суду для його відшкодування протягом:

а) 6 місяців;

б) одного року;

в) трьох років;

г) п'яти років.

12.4. Контрольні запитання

1. Які вимоги ставляться до узагальнення й оформлення матеріалів ревізії?

2. Вимоги до складання акта ревізії.

3. У скількох примірниках складається акт ревізії?

4. Строки розгляду результатів ревізії.

5. Хто укладає проект наказу за результатами ревізії?
6. Назвіть основні розділи акта ревізії.
7. Які недоліки можуть бути встановлені за результатами
8. ревізії каси?
9. Хто розглядає й затверджує результати ревізії?
10. Хто здійснює контроль за виконанням рішень, прийнятих за результатами ревізії?

Література [3,5, 9,11,13,17]

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі та нормативно-правові документи

1. Конституція України [Електронний ресурс] : від 28.06.1996 // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : від 21.06.2001 №2542-111 (зі змінами) // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : від 07.12.84 № 8073-X (зі змінами) // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
5. Закон України «Про аудиторську діяльність» [Електронний ресурс] : від 22.04.93 № 3125-XII (зі змінами та доповненнями) // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
6. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [Електронний ресурс] від 16.07.99 № 996-XIV (зі змінами) // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [Електронний ресурс] : від 26.01.93 № 2939-XII (зі змінами) // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
8. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від (зі змінами) // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Базова

9. Лавріненко А. А. Аудит у системі фінансово-господарського контролю / А.А.Лавріненко // Фінанси України. – № 8. – 2002. – С. 137–140.
10. Басанцов І.В. Державний фінансовий контроль: регіональні аспекти : монографія / І.В. Басанцов. - К. : Корпорація, 2006. - С. 234.
11. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : підручник / М. Т. Білуха, М. Г. Дмитренко, Т. В. Микитенко ; за ред. проф. М. Т. Білухи. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Українська академія оригінальних ідей, 2006. – 888 с.
12. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит / П. К. Германчук, І. Б. Стефанік, Н. І. Рубан та ін. – К. : НВП "АВТ", 2004. – 320 с.
13. Дікань Л. В. Контроль і ревізія : навч. посібн. / Дікань Л. В. – К.: Знання, 2007. – 327 с.

14. Дікань Л. В. Контроль в бюджетних установах / Л. В. Дікань, О. І. Щербаков, Ю. А., Ольховський. – Х. : "ИНЖЕК", 2007. – 302 с.

15. Мурашко В. М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності : навч. посібн. / В. М. Мурашко, Т. М. Сторожук, О. В. Мурашко ; за заг. ред. П. В. Мельника. – К. : ЦУЛ, 2003. – 311 с.

16. Ревізія і контроль у промисловому підприємстві : навч. посібн. / В. І. Крисюк, М. М. Каленський, А. Д. Бутко та ін. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 126 с.

17. Редзюк Т.Ю. Державний контроль і ревізія : курс лекцій для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» усіх форм навчання / Т. Ю. Редзюк, С. Ю. Скоморохова. – К. : НУХТ, 2010. – 98 с.

Допоміжна:

1. Басанцов І. В. Державний фінансовий контроль: регіональні аспекти : монографія / І. В. Басанцов. – К. : ВД "Корпорація ", 2006. – 234 с.

2. Бухгалтерський облік в галузях народного господарства : навч. посібн. / О. В. Зінкевич, С. О. Левицька, М. М. Мосійчук та ін. – Рівне : НУВГП, 2006. – 456 с.

3. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія / Є. В. Калюга. – К. : Ельга ; Ніка- Центр, 2002. – 311 с.

4. Кривцова Т. О. Контроль і аудит в банках : навч. посібн. / Т. О. Кривцова. – Х. : Вид. ХНЕУ. 2006. – 168 с.

5. Мамишев А. В. Характерні аспекти організації державного фінансового контролю за рубежом / А. В. Мамишев // Фінанси України. – 2003. – № 11.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Акт ревізії (перевірки) - службовий двосторонній документ, який підтверджує факт проведення комплексної, фінансової чи тематичної ревізії (перевірки), відображає її результати стосовно наслідків окремих фінансово-господарських операцій чи діяльності підприємства в цілому і є носієм доказової інформації про виявлені й систематизовані за економічною однорідністю недоліки в господарюванні і порушення законів та інших нормативно-правових актів.

Аудиторський (недержавний) фінансовий контроль - контроль, що його здійснюють незалежні аудитори або аудиторські фірми, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення. Аудит може проводитися як за ініціативою суб'єкта господарювання, так і за рішенням органу державної влади.

Банк - юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку України здійснювати у сукупності такі операції: залучення до вкладів коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення цих коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб.

Банківська діяльність - набір посередницьких операцій на грошовому ринку, який виконують спеціальні інститути (банки) як виключну діяльність на підставі закону та під особливим наглядом держави; являє собою залучення до вкладів грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення цих коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб.

Банківське законодавство - система всіх упорядкованих певним чином нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері банківської діяльності.

Банківське регулювання - розробка та видання уповноваженими органами на основі законів нормативно-правових актів, що регламентують види і способи банківської діяльності.

Бюджет - план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення виконання завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду. Бюджетна класифікація - єдине систематизоване згрупування доходів, видатків (у тому числі кредитування за вирахуванням погашення) та фінансування бюджету за ознаками економічної сутності, функціональної діяльності, організаційного устрою та іншими ознаками відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів.

Бюджетна політика - діяльність органів державної влади щодо формування бюджету держави, його збалансування, розподілу й перерозподілу

бюджетних ресурсів та забезпечення всеохоплюючого контролю за їх використанням.

Бюджетна система України - врегульована нормами права сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, що побудована з урахуванням економічних відносин, державного й адміністративно-територіального устрою.

Бюджетне асигнування - повноваження, надане розпорядникові бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення взяти бюджетне зобов'язання та здійснити платежі з конкретною метою у процесі виконання бюджету.

Бюджетне зобов'язання - будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи проведення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього періоду або у майбутньому.

Бюджетне призначення - повноваження, надане головному розпорядникові бюджетних коштів бюджетним кодексом, Законом про Державний бюджет України або рішенням про місцевий бюджет, що має кількісні та часові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування.

Бюджетний запит - документ, підготовлений розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідними обґрунтуваннями щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступний бюджетний період.

Бюджетний період - період дії акта про бюджет, затвердженого представницьким органом.

Бюджетний процес - сукупність дій уповноважених на підставі норм бюджетного права органів державної влади та місцевого самоврядування зі складання, розгляду, затвердження і виконання бюджету, а також зі складання, розгляду і затвердження звіту про його виконання.

Бюджетний розпис - оперативний план виконання державного бюджету, на підставі якого відкриваються асигнування, перераховуються кошти місцевим бюджетам, розпорядникам коштів; зараховуються кошти на реєстраційні рахунки в установах казначейства, тобто здійснюється весь процес перерахування коштів та фінансування витрат шляхом оплати рахунків, що супроводжується всебічним фінансовим контролем.

Бюджетний устрій України - визначена правовими нормами система бюджетів України, розмежування доходів і видатків між ними, повноваження органів законодавчої та виконавчої влади у сфері бюджету.

Бюджетний цикл - проміжок часу, що охоплює діяльність органів державної влади й місцевого самоврядування починаючи з розробки й складання проекту акта про бюджет, його розгляд і затвердження, виконання та складання, розгляд і затвердження звітності про виконання відповідного бюджету.

Бюджетні повноваження - права та обов'язки органів державної влади і місцевого самоврядування у галузі бюджетної діяльності, що визначаються Бюджетним кодексом України, щорічними законами про Державний бюджет,

Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", іншими законами, рішеннями місцевих рад та локальними актами.

Валюта України - грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України.

Валютна політика - сукупність заходів, що здійснюються у сфері міжнародних економічних відносин відповідно до поточних та стратегічних цілей економічної політики країни.

Валютна система - державно-правова форма організації міжнародних валютних (грошових) відносин держав.

Валютне регулювання - діяльність держави та уповноважених нею органів, спрямована на регламентацію міжнародних розрахунків та порядок здійснення операцій з валютними цінностями.

Валютні операції - певні банківські та фінансові операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності.

Валютні цінності - іноземна валюта, платіжні документи та фордові цінності в іноземній валюті, дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, за винятком ювелірних та побутових виробів.

Відомчий фінансовий контроль - контроль, який здійснюють конкретні контрольно-ревізійні управління (відділи, групи) міністерств, відомств, державних комітетів та інших органів державного управління. Спрямований на забезпечення законності та фінансової дисципліни як підпорядкованими підприємствами, установами, організаціями, так і всередині самого відомства.

Внутрішньогосподарський фінансовий контроль - контроль, що здійснюється економічними службами підприємств, установ, організацій (бухгалтеріями, фінансовими відділами, службами фінансового менеджменту та внутрішнього аудиту, відділами планування тощо) та супроводжує повсякденну фінансово-господарську діяльність.

Готівкові розрахунки - платежі готівкою підприємств, підприємців і фізичних осіб між собою за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги) і за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна.

Грошово-кредитна політика - визначена сукупність заходів у сфері грошового обігу та кредиту, що спрямовані на забезпечення стабільності національної валюти, стримування інфляційних процесів в економіці країни, регулювання економічного зростання, забезпечення зайнятості населення та вирівнювання платіжного балансу країни.

Державний фінансовий контроль - контроль, що його здійснюють органи державної влади, в першу чергу законодавчої й виконавчої. Спрямований на об'єкти, що підлягають контролю незалежно від їх відомчого підпорядкування.

Договір банківського рахунку - складна правова категорія, яка передбачає публічний обов'язок клієнта зберігати кошти на рахунок в банківській установі; двостороннє зобов'язання банку і клієнта на умовах консенсуальності та платності.

Закон про Державний бюджет України - закон, який затверджує повноваження органам державної влади здійснювати виконання Державного бюджету України протягом бюджетного періоду.

Зведений бюджет - сукупність показників бюджетів, що використовуються для аналізу та прогнозування економічного й соціального розвитку держави. Зведений бюджет не затверджується.

Іноземна валюта - іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави.

Кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування - сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів), що закріплені Бюджетним кодексом України на постійній основі за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Лімітування витрат - обмеження витрачання коштів, передбачених окремими статтями бюджетної класифікації.

Метод владних приписів - основний метод фінансово-правового регулювання, що становить органічно цілісну систему безперервного впливу на учасників фінансово-правових відносин з метою реалізації ними своїх функцій.

Міжбюджетні відносини - відносини між державою, Автономною Республікою Крим та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України.

Міжбюджетні трансферти - кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого. Вони поділяються на: дотацію вирівнювання; субвенцію; кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів; інші дотації. Наука фінансового права - сукупність теоретичних понять, тлумачень і уявлень про чинне фінансове право, його предмет і метод, правові підгалузі та інститути, що входять до його складу.

Об'єкти фінансових правовідносин - фонди коштів, які формуються, розподіляються та використовуються внаслідок реалізації суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників фінансових відносин.

Обіг готівки - обіг законних платіжних засобів (банкнот та розмінної монети) у формі готівки, які обслуговують потреби економіки країни.

Платіжна система - платіжна організація, члени платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при переказуванні грошей.

Платіжні документи та інші цінні папери - акції, облігації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи, виражені в національній чи іноземній валюті або банківських металах.

Податкова політика - діяльність держави у сфері встановлення і стягнення податків, головними критеріями якої є економічна ефективність і соціальна справедливість.

Податкова система - це сукупність встановлених у країні податків, зборів та обов'язкових платежів, які взаємопов'язані, органічно доповнюють один одного та мають різну спрямованість.

Податкове законодавство - система законодавчих актів, що містить правові норми, які встановлюють правила поведінки сторін у податковій сфері суспільних відносин.

Податкове право як фінансово-правовий інститут - сукупність норм, що регулюють суспільні відносини у сфері справляння податків та обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів, встановлюючи при цьому права, обов'язки та відповідальність сторін.

Податкові правовідносини - відносини, що виникають на підставі податкових норм, які встановлюють, змінюють чи відмінюють податкові платежі, та у зв'язку з юридичними фактами, учасники яких наділені суб'єктивними правами та несуть юридичні обов'язки, пов'язані зі сплатою податків та зборів до бюджетів і цільових фондів та поданням податкової звітності.

Податок - встановлений законом для досягнення загальнодержавних або місцевого значення цілей обов'язковий індивідуально безоплатний грошовий платіж, який вноситься юридичними та фізичними особами у державний чи місцевий бюджет за наявності матеріальних передумов (доходу, прибутку чи майна) у чітко визначені строки та у передбачених законодавством розмірах і не призначений для конкретних витрат.

Ревізія - метод документального контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи, організації з додержанням законодавства з фінансових питань, достовірності обліку і звітності, способу документального викриття недостач, розтрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, запобігання фінансовим зловживанням.

Розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету.

Суб'єкти фінансових правовідносин - юридичні та фізичні особи, які можуть бути носіями суб'єктивних юридичних прав та обов'язків.

Суб'єкти фінансового права - юридичні та фізичні особи, які мають правосуб'єктність, тобто правоздатність й дієздатність у сфері фінансових відносин.

Фінанси - сукупність відносин, що мають розподільчий характер і опосередковуються через доходи й видатки громадян та юридичних осіб - суб'єктів господарської діяльності, фінансово-кредитних установ, держави, міжнародних фінансових організацій тощо.

Фінанси держави - економічні відносини з мобілізації, розподілу й витрачання централізованих і децентралізованих фондів коштів держави та органів місцевої влади й місцевого самоврядування; підприємств, установ й організацій і громадян - суб'єктів підприємницької діяльності для забезпечення розширеного відтворення та соціально-культурних потреб.

Фінансова діяльність держави - планована діяльність у сфері мобілізації, розподілу й використання централізованих і децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави.

Фінансова система - а) сукупність фінансових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави; б) сукупність органів державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють в межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь.

Фінансове законодавство - галузь законодавства, що є сукупністю законів та інших нормативно-правових актів, у яких фінансово-правові норми мають своє зовнішнє вираження і становлять джерело фінансового права.

Фінансове право - публічна галузь права, яка містить сукупність юридичних норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі створення, розподілу й використання фондів коштів (фінансових ресурсів) держави та органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації їх завдань та функцій.

Фінансовий контроль - цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, спрямована на додержання законності, фінансової дисципліни і раціональності у забезпеченні реалізації фінансової діяльності держави та ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових відносин.

Фінансові правовідносини - врегульовані фінансово-правовими нормами суспільні відносини, учасники яких виступають як носії юридичних прав та обов'язків у сфері мобілізації, розподілу й витрачання централізованих та децентралізованих фондів коштів.

Фінансово-правова норма - писане, встановлене державою в суворо визначеному порядку і формі і забезпечене заходами державного примусу, виражене у категоричній формі правило поведінки суб'єктів фінансово-правових відносин, що виникають з приводу мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів, яке закріплює права та обов'язки їх учасників.